

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2018-642

24.9.2018

KLP Skadeforsikring AS

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Bruker falt over forsikredes kne - plager – årsakssammenheng – inntektstap – ménerstatning.

Forsikrede (hjemmehjelp) skulle hjelpe en bruker med å dusje. Brukeren falt over forsikrede og forsikrede anførte at hun fikk kne- og ryggplager som følge av hendelsen. Tvist om det var årsakssammenheng mellom plagene og hendelsen, i så fall spørsmål om plagene hadde medført et inntektstap eller en invaliditetsgrad som ga rett til ménerstatning. Etter en konkret vurdering konkluderte nemnda med at forsikrede ikke hadde sannsynliggjort årsakssammenheng mellom hendelsen og forsikredes plager. Nemnda fant det heller ikke dokumentert at en mulig kortvarig forverring av hennes plager etter hendelsen, hadde påført henne noe inntektstap. Selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede (hjemmehjelper, f. 1955) fikk en bruker over det høyre kneet sitt 6.5.16.

Fastlegejournalen viser at forsikrede fikk en kneskade etter en hendelse 19.4.15. Skaden ble meldt til yrkesskadeforsikringsselskapet 28.5.15. MR av høyre kne 9.9.15 viste "(r)upturer i mediale menisks bakhorn. Signalforandringer i og omkring proksimale patella ligament som ved inflammasjon". Fastlegen noterte 21.10.15 at "(m)eniskskaden trenger ikke ha sammenheng med kneskaden", og 20.11.2015 "... mye verking i hø.kne. Smerter framside lår og ned i legg jf. tidl., mye sterkere smerte siste tre dager. Klarte ikke å gå på jobb i går". Fastlegen anså at det sannsynligvis var "myalgi sekundært til kneplager. Evt. Baker cyste?"

Overlege W., Ortopedisk avdeling, H. F., skriver i epikrise 15.1.16, at det "meste av hennes smerter kan relateres til en medial meniskskade, men ikke alt". Forsikrede ble operert 17.2.16. Det fremgår av operasjonsbeskrivelsen at hun sannsynligvis vil ha "effekt på meniskrelaterte smerter, men smerter relatert til konrusjon i patella er sannsynligvis ingen effekt å forvente".

I fastlegejournalen er 22.2.16 notert at forsikrede fortsatt hadde "like vondt på framsiden av kneet og opp i låret ...". Det heter videre at ortopedene "ikke forventet at meniskoperasjonen skulle hjelpe på smerter relatert til skaden. Mht. årsak til smerter ble det altså påvist inflammasjon proksimale patellaligament ...".

I journalen 15.3.16 beskrives "uttalte smerter i kneet" og redusert strekkevne, etter å ha strekt benet samme dag. I henvisning til H. 31.3.16, opplyses at smertene rundt patella ikke har blitt bedre.

Fastlegejournalen viser flere sykmeldinger mellom hendelsen 19.4.15 og hendelsen 6.5.16. Hun hadde sist vært 100 % sykmeldt til og med 6.4.16.

Under "Anamnese" heter det i fastlegejournalen 12.5.16:

... Hun slo også høyre side av ryggen mot en ovn på veggen, samme lokalisasjon som smertene etter tidligere yrkesskade i 1998. Forverring av smerte høyre kne som lokaliseres til patella og som et belte bak til knehase, stråler opp i lår. Ryggsmerten sitter i høyre side litt lateralt for columna like nedenfor hoftekam, palp. øm her. Etter operasjon vansker med å bøye høyre kne, klarer f.eks. ikke å gå ned på huk eller på kne pga sterke smerter.

MR Lumbosacralcolumna 11.6.16 påviste: "Kjente degenerative forandringer L5/S1. Liten sentral skiveprotrusjon L4/L5." MR Bekken 11.6.2016 påviste "Negativt funn".

I et poliklinisk notat fra K. av 14.6.16 heter det under "Aktuelt" at kneet er "(e)kstra ille etter" hendelsen 6.5.16.

Skaden ble meldt selskapet 1.7.16.

I fastlegejournalen 28.7.16 heter det under "Vurdering":

Hun har smerter på framsiden av kneet etter tidligere skade. MR i fjor viste inflammasjon, ellers ikke sikker forklaring på disse smertene. ... Tilkommet smerter i knehase i etter artroskopi. ...

Det fremgår av fastlegejournalen 16.11.16 at kneet sviktet 13.11.16 og at hun falt ned halve trappen innendørs og "slo korsryggen for hvert trinn. Har sterke smerter i ryggen etter dette." Røntgen av lumbosacralcolumna og bekken 16.11.16 påviste ikke fraktur/skjelettskade.

Etter klage, godkjente Nav "forverring av kroniske smerter i rygg og høyre kne" som yrkesskade, 21.12.16.

MR Bekken 14.2.17 påviste "Ingen aktuell patologi". Det ble også tatt MR av høyre kne 14.2.17. Etter en sammenligning med tidligere bilder, var konklusjonen 22.2.17:

De beskrevne forandringene i mediale menisk var tilstede ved MR-undersøkelsen i 2015. Det er gjort partiell reseksjon av menisken siden den gang, de beskrevne forandringene gjenstår. Det ses ingen ny ruptur i mediale menisk.

Det fremgår av fastlegejournalen 4.4.17 at maksdato for sykmelding er mai 2017.

Fastlegen noterte 5.4.17 at "(mht) gjenstående ruptur i menisk er det jo ikke sikkert at den gir plage". Fastlegen utferdiget en erklæring i forbindelse med oversendelse av utfyllende journalopplysninger 1.7.17, hvor det under "Bakgrunnsinformasjon" heter:

... Hun skadet ryggen på jobb i 1998 og fikk etter hvert godkjent denne skaden som yrkesskade. Hun har hatt mye ryggsmarter og isjassliggende smerter etter dette og måtte etter hvert slutte i jobben som renholder, fikk innvilget uførepensjon. For noen år siden fikk hun "frys" uførepensjonen i noen år mens hun fikk prøve seg ut i deltidsjobb i hjemmetjenesten i ...

Senere har det altså tilkommet kneskade i 2015 med forverring av smerter etter skaden i mai 2016 ...

Hun har vært sykemeldt det siste året, etter hvert med gradert sykemelding, og har nå valgt 50 % uførepensjon og 50 % jobb.

Store påkjenninger i familien har bidratt til at hun har vært svært sliten.

Selskapets rådgivende lege uttalte seg om saken 26.7.17. Han bemerket at det ikke ble "påvist noen objektiv skade (i korsryggen) ved klinisk undersøkelse eller ved radiologiske undersøkelser". Legen drøftet deretter de fire traumatologiske kriteriene (skadeevne, akuttsymptomer, brosymptomer, fravær av andre årsaker), og bemerket at det ikke forelå dokumenterte akuttsymptomer, da hun ikke oppsøkte legen før 12.5.16. Det forelå heller ikke brosymptomer før etter dette besøket. For korsryggplagene ble det også bemerket at hun hadde omfattende korsryggplager allerede før hendelsen i mai 2016, helt fra yrkesskaden i 1998, som Nav har vurdert til 16 % varig medisinsk invaliditet (vmi).

Legen uttalte at det kan aksepteres en forbigående forverring av hhv. kne-plager og korsryggplager, dvs. en begrenset tidsmessig årsakssammenheng, skjønnsmessig på 3 måneder,

men konkluderte med at det ikke forelå årsakssammenheng mellom hendelsen og nåværende korsryggplager og kne-plager, og dessuten med at det ikke forelå skaderelatert vmi eller varig ervedersuførhet. Legen vurderte videre at det ikke forelå noen større invaliditetsgrad for korsryggen etter hendelsen, og samlet vmi for kneet tilsvarte ca. 5 %, som han altså mente hadde sin årsak forut for aktuelle hendelse.

Selskapet avslo kravet 22.8.17, fordi det ikke forelå årsakssammenheng mellom hendelsen 6.5.16 og etterfølgende helsetilstand i kne og rygg, og mellom skaden og et økonomisk tap. Det ble gjort gjeldende at aktuelle hendelse høyst har bidratt til forbigående plager.

Det fremgikk av forsikredes klage til nemnda at hun hadde bedt om at det ble innhentet en spesialisterklæring i saken mot yrkesskadeforsikringsselskapet etter hendelsen i 2015. Forsikrede ønsket likevel at saken ble vurdert på bakgrunn av foreliggende dokumentasjon.

I brev 22.5.18 bekreftet selskapet at det dekker nødvendige og rimelige utgifter til juridisk bistand frem til avslaget, og kr 7 500 for bistand deretter.

Forsikrede har anført at det er sannsynlig at skaden 6.5.16 er årsak, eventuelt samvirkende årsak, til de plagene hun har i dag. Det er flere mangler ved rådgivende leges vurdering, herunder at han har lagt til grunn at hun ikke hadde smerter i kneet etter hendelsen. Der var heller ikke en beskjeden skademekanisme, da det var tale om en bruker på 111 kg og et nylig operert kne. Han har heller ikke vurdert hvorvidt skaden kan ha sammenheng med tilsvarende skade 18.4.15.

Nav har godkjent skaden som yrkesskade, og lagt til grunn at det er årsakssammenheng mellom forverrede helseplager og arbeidsulykken. Skaden har påført henne et økonomisk tap, ettersom hun har økt uføregraden i forhold til fryst uføretrygd. Hun var i jobb en hel måned før den nye skaden oppstod. Smertene i kneet er nå så store at hennes arbeidsevne, er redusert jf. fastlegens erklæring 1.7.17.

Selskapet har anført at det ikke er årsakssammenheng mellom hendelsen 6.5.16 og dagens helseplager, jf. rådgivende leges vurdering. Det er ikke sannsynliggjort tilstrekkelig skadeevne til å påføre en varig skade, og det er ikke dokumenterte akuttsymptomer, da lege ble oppsøkt først etter 6 dager. Symptomutviklingen varierer med smerter fra ulike kroppsdelar, noe som ikke er forenelig med det man forventer ut fra aktuelle skademekanisme. Hun hadde også fra før tilsvarende og store plager i både kne og rygg.

Subsidiært, dersom ulykken anses som en samvirkende årsak, vil aktuelle hendelse bli et så uvesentlig element i årsaksrekken at det ikke er naturlig eller rimelig å knytte ansvar til den, jf. Rt-2010-1547. Sykdomsforløpet er videre uvanlig, atypisk, og så avledet i forhold til den beskjedne hendelsen, at det ikke er rimelig å pålegge selskapet erstatningsansvar.

Atter subsidiært foreligger det ikke årsakssammenheng mellom evt. skadebetingede plager og et økonomisk tap. Selskapet har vist til Rt-1998-1565 og Rt-2007-1370, Rt-2007-158 og Rt-1940-82.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Nemnda bemerker innledningsvis at nemnda i avgjørelse 2018-510 har tatt standpunkt til spørsmålet om det foreligger årsakssammenheng mellom hendelsen i mai 2016 og dagens kne-plager i en sak om krav under en ulykkesforsikring i et annet selskap. I den saken tok nemnda imidlertid ikke standpunkt til om det var sannsynliggjort årsakssammenheng mellom hendelsen og forsikredes ryggplager ettersom vilkårene for den i sak 2018-510 aktuelle ulykkesdekningen inneholdt et unntak for smertetilstander i rygg som ikke skyldtes et påvist brudd i ryggsøylen, som nemnda mente fikk anvendelse.

Nemnda kom i avgjørelse 2018-510 til at det ikke var sannsynliggjort årsakssammenheng mellom kne-plagene og hendelsen i mai 2016. I avgjørelsen uttalte nemnda:

Det vil foreligge årsakssammenheng mellom hendelsen og dagens plager såfremt hendelsen er en nødvendig betingelse for plagene, og hendelsen har vært så vidt vesentlig i årsaksbildet at det er naturlig å knytte ansvar til den.

Det er forsikrede som må sannsynliggjøre at kravet til årsakssammenheng er oppfylt. Ved vurderingen av om det er sannsynliggjort adekvat årsakssammenheng benytter nemnda prinsipper som er trukket opp i rettspraksis, se avgjørelse FinKN-2018-220. Selv om slike prinsipper opprinnelig ble trukket opp for nakkeslengskader og prolaps, har nemnda lagt til grunn at disse prinsippene også bør benyttes ved vurderingen av årsakssammenheng ved andre traumatiske bløtdelsskader, slik som det er tale om i dette tilfellet.

Et av kriteriene for årsakssammenheng er at plagene må følge et traumatologisk plausibelt forløp, jf. Rt-1998-1565 hvor Høyesterett på side 1577 fremhever at plagene ikke må være en fortsettelse av plager før uhellet, og at det ikke må foreligge en mer sannsynlig forklaring på plagene, herunder plager som var til stede allerede før uhellet eller som har manifestert seg senere.

Forsikrede hadde kneplager før hendelsen 6.5.16, og hadde vært sykemeldt for dette til 6.4.16. Dette kan tyde på at plagene ikke følger et traumatologisk plausibelt forløp.

Fremlagte journaler sannsynliggjør heller ikke en adekvat årsakssammenheng mellom hendelsen i 2016 og kneplagene, og det foreligger etter nemndas syn ikke grunnlag for å anta at denne hendelsen har medført en forverring, og om den i tilfelle er varig.

Nemnda kan ikke se at det er grunnlag for noen annen konklusjon i saken her mht. forsikredes kne-plager.

Nemnda drøfter så om det er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom hendelsen i mai 2016 og forsikrede ryggplager. Også her er det forsikrede som må sannsynliggjøre årsakssammenheng, og også på dette punkt må de retningslinjer som er trukket opp av Høyesterett legges til grunn.

Nemnda peker på at MR-undersøkelsen 11.6.16 ikke påviste traumbetinget skade i korsryggen etter hendelsen. Også for ryggplagenes vedkommende kreves at plagene følger et traumatologisk forløp, og at det ikke foreligger en mer sannsynlig forklaring på plagene, herunder plager som var til stede allerede før uhellet, eller som har manifestert seg senere.

Forsikrede hadde ryggplager før hendelsen i mai 2016. Nav har tidligere vurdert hennes ryggplager etter en yrkesskade i 1998 til å utgjøre 16 % varig medisinsk invaliditet. Rådgivende lege har kommet til at invaliditetsgraden etter hendelsen er den samme.

Nemnda kan etter dette ikke se at det er sannsynliggjort adekvat sammenheng mellom hendelsen i mai 2016 og forsikredes plager. Det er heller ikke dokumentert at en mulig kortvarig, forbigående forverring etter hendelsen, har påført forsikrede noe inntektstap.

Forsikrede kan etter dette ikke få medhold. Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Kaja de Vibe Malling (nestleder), Hege Opheim (nøytralt oppnevnt medlem), Mildrid Felland (selskapsrepresentant), Gro Farestedt (selskapsrepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).